

ISSN 1391-4693

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2004 ජුනි මස ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නිල දර්ශන රේඛාව

2002 වර්ෂය සඳහා නිල දර්ශන රේඛාවෙහි අගය රු. 1423 කි.

(එක් පුද්ගලයෙකුට මසකට ආහාරපාන හා ආහාරපාන නොවන ද්‍රව්‍ය පරිභෝජනය සඳහා වැයවන මුළු මුදල විශදම)

හැඳින්වීම

දිළිඳු ගෘහ ඒකක හා දිළිඳු නොවන ගෘහ ඒකක වෙන් කොට හඳුනා ගැනීම සඳහා කිසියම් නිර්ණායකයක් අවශ්‍ය වේ. එය දර්ශන රේඛාව (Poverty Line) ලෙස හැඳින් වේ. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවද තවත් නොයෙකුත් සංවිධානද කරන ලද අධ්‍යයනයන්ට අනුකූලව ගොඩනගන ලද දර්ශන රේඛා කිහිපයක්ම පසුගිය කාලය තුළ පැවතියද, ඒ අතුරින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නිල දර්ශන රේඛාව ලෙස සැලකිය යුත්තේ කුමක්ද යන්න තීරණය කිරීම ගැටලුවක් විය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ මූලිකත්වයෙන්, රටෙහි වගකිව යුතු ආයතන හා ආධාර දෙන ආයතන සමග සාකච්ඡා කොට නිල දර්ශන රේඛාව සඳහා යොදා ගත යුතු වඩාත්ම සුදුසු ක්‍රමවේදයක් තෝරා ගන්නා ලදී.

දර්ශනවය ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී යොදා ගන්නා ක්‍රම වේදයන් හා පැන නැගෙන ගැටලු පිළිබඳ වැඩමුළුවක් කොළඹදී පැවැත්විණි. එහිදී විෂයට අදාලව ජාත්‍යන්තර විශේෂඥයින්ගේ අදහස්ද, වෙනත් රටවල ඒ සම්බන්ධයෙන් කරන ලද අධ්‍යයනයන්ද සලකා බලන ලදී. ජාත්‍යන්තර උපදේශකවරුන් දෙදෙනෙකු හා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දර්ශන අධ්‍යයන නිලධාරීන් විසින් ඉහත වැඩමුළුවේදී දැක්වූ කරුණු සලකා වඩා විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදු කළ අතර, ඒ සඳහා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව පවත්වනු ලබන ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණයේ 2002, 1995/96 හා 1990/91 වර්ෂ වලට අදාල දත්ත යොදා ගැණිණ. මෙහිදී පිළිගත හැකි සංසන්දනාත්මක දර්ශන ඇස්තමේන්තු ගොඩ නැගුණු අතර, මෙම වාර්තාව ඒ සඳහා යොදා ගත් ක්‍රමවේදයන් සහ ලබාගත් ප්‍රතිඵල කෙටියෙන් පැහැදිලි කරයි.

නිල දර්ශන රේඛාව ඇස්තමේන්තු කිරීම සඳහා යොදා ගත් න්‍යායයන්

දර්ශන රේඛාව ගොඩ නැගීමට යොදා ගන්නා ක්‍රමවේදය අනුව "සාපේක්ෂ" (relative) දර්ශන රේඛාව හා "නිරපේක්ෂ" (absolute) දර්ශන රේඛාව වශයෙන් නම් දෙකකින් හඳුන්වනු ලබයි.

ආදායම / වියදම / පරිභෝජනය පාදක කොට ගෙන මුළු ගෘහ කාණ්ඩ සංඛ්‍යාවෙන් යම් ප්‍රතිශතාත්මක කොටසක සීමාව "සාපේක්ෂ" දර්ශන රේඛාව ලෙස නියම කරනු ලබයි. උදාහරණයක් ලෙස ගෘහ කාණ්ඩයන්හි ඒක පුද්ගල මුළු පරිභෝජන වියදමෙහි¹ විසිරීම සලකා ඉන් මුළු දශමක² තුනට අයත් ගෘහ කාණ්ඩ දිළිඳු ගෘහ කාණ්ඩ ලෙස සැලකිය හැක.

"නිරපේක්ෂ" දර්ශන රේඛාව මගින් යම් නිශ්චිත ආදායම්/ වියදම්/ පරිභෝජන අවම මට්ටමක් දර්ශන රේඛාව ලෙස නියම කරනු ලබයි.

"සාපේක්ෂ" හා "නිරපේක්ෂ" දර්ශන රේඛා එකිනෙක සැසඳූ විට සාපේක්ෂ දර්ශන රේඛාව සරල හා විනිවිද භාවයකින් යුතු වුවද, එමගින් ලබා ගන්නා දර්ශනවයට අදාල තොරතුරු අනෙකුත් ඇස්තමේන්තු සමග කාලීන හා

1. මෙම ප්‍රකාශයෙහි දැක්වෙන මුළු පරිභෝජන වියදම යනු ආහාර සහ ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා කරන මුළු පරිභෝජන වියදම වේ.
2. ගෘහ කාණ්ඩයක ඒක පුද්ගල මුළු පරිභෝජන වියදම සලකා එම අගය වැඩිවන ආකාරයට ගෘහ කාණ්ඩ පිළියෙල කර සමාන කොටස් 10 ට බෙදීමෙන් ලැබෙන දශමක වලින් මුළුම දශමකය අවම ඒක පුද්ගල පරිභෝජන වියදමක් ඇති පුද්ගලයන් ගෙන් සමන්විත වේ.

ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සැසඳීමට අපහසු වේ. ඉහත උදාහරණයෙහි මුල් දශමක තුනට අයත් ගෘහ කාණ්ඩ කාලීනව හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් වෙනස් වීම එයට හේතු වේ.

බොහෝ දියුණු වෙමින් පවතින රටවල මෙන් ශ්‍රී ලංකාව සඳහාද "නිරපේක්ෂ" ක්‍රමය යොදාගනිමින් නිල දර්ශන රේඛාවක් ගොඩ නැගීමට ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව තීරණය කළ අතර, එමගින් කාලානුරූපීව හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන්ද දර්ශන ඇස්තමේන්තු ලබා ගැනීමට හා සැසඳීමට හැකිවනු ඇත.

දර්ශන රේඛාව ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය වන පෝෂණ තත්වය පදනම් කර ගත් ආධාරකය නිගමනය කිරීම හා දර්ශන රේඛාව යාවත්කාලීන කිරීම.

පුද්ගලයකු දිනකට ලබා ගත යුතු අවම පෝෂණ ප්‍රමාණය (එනම් කි. කැ. 2030) පදනම් කර ගනිමින් 2002 වර්ෂය සඳහා නිල දර්ශන රේඛාව ගොඩනගා ඇත. මෙය තව දුරටත් පැහැදිලි කළ හොත් පුද්ගලයෙකුට දිනකට කි. කැ. 2030ක පෝෂණ ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වන ඒක පුද්ගල වියදම දර්ශන රේඛාව නිමානය කිරීම සඳහා යොදා ගෙන ඇත.

2002 වර්ෂය සඳහා පිළියෙල කරන ලද දර්ශන රේඛාව හා කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CCPI) උපයෝගී කර ගනිමින් අනෙකුත් වර්ෂ සඳහා දර්ශන රේඛාවන් ලබා ගත හැක.

පෝෂණ තත්වය පදනම් කර ගත් ආධාරකය තීරණය කිරීමට ප්‍රථම තවත් ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් සැලකීමට ගත යුතුය.

පළමුවන කරුණ නම් නිල දර්ශන රේඛාව තීරණය කර ඇත්තේ පෝෂණ තත්වය පදනම් කර ගත් ආධාරකය පමණක්ම සලකා නොව මුළු මුළුමන පරිභෝජන³ වියදම සැලකීමට ගෙන යන්නයි. මෙයට හේතුව නම් පුද්ගලයෙකුගේ යහපත් ජීවන තත්වය, ලබා ගන්නා පෝෂණ ප්‍රමාණය මත පමණක් රඳා නොපැවතීමයි. නිවාස, ඇඳුම් පැළඳුම්,

අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය යනාදියද එම පුද්ගලයාගේ යහපත් ජීවන තත්වයට බලපාන අනෙකුත් ප්‍රධාන කරුණු වන හෙයින් දර්ශන රේඛාව ගොඩනැගීමේදී එම ද්‍රව්‍ය පරිභෝජනය පිළිබඳවද සැලකිය යුතුය.

එසේ නිශ්චය කරනු ලබන ආහාර සහ ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කරනු ලබන මුළු මුළුමන පරිභෝජන වියදම, යම් සමීක්ෂණ වර්ෂයක් සඳහා දර්ශන රේඛාව ලෙස තීරණය කරනු ලබයි. එම පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය පැස නියත ලෙස තබා ගන්නා හෙයින් විවිධ සමීක්ෂණ වර්ෂ සඳහා සුඛ සාධන මට්ටමද නියතව පවතින බව නිගමනය කළ හැක.

තවද එම අවස්ථාවලදී ලැබෙන දර්ශන රේඛා මගින් පෝෂණ තත්ව පදනම් ආධාරකයේ අගය අභ්‍යාවශ්‍යයෙන්ම සපුරනු ඇතැයි අපට බලාපොරොත්තු විය නොහැක. නමුත් එය විශාල වශයෙන් වෙනස් වීමටද ඉඩ නැත.

දෙවැනි කරුණ නම් එකම භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් මිල දී ගැනීමට යන වියදම කාලය අනුව වෙනස් වන හෙයින් පුද්ගලයෙකුගේ යහපත් ආර්ථික තත්වය මණිනු ලබන්නේ මෙම මිල වෙනස්වීම් වලට අනුකූලව තීරණය කරන ලද ඒක පුද්ගල වියදම (මුළුමන පරිභෝජන වියදම) සැලකීමට ගෙන යන්නයි.

මිල වෙනස්වීම් අනුව පරිභෝජන රටා වෙනස් වුවද, පුද්ගලයින්ගේ අවශ්‍යතාවන් හා රුචිකත්වයන් වෙනස් නොවන තාක් කල් මෙම මුළුමන පරිභෝජන වියදම් මගින් ඔවුන්ගේ ආර්ථික තත්වය නිරූපනය වේ යයි සැලකිය හැක.

කෙසේ වුවද පුද්ගලයින්ගේ අවශ්‍යතාවයන් හා රුචිකත්වයන් හි වෙනස්වීම් වලට අනුකූල වීම පිණිස නිල දර්ශන රේඛාව වසර 10 ට වතාවක් නැවත ඇස්තමේන්තු කිරීම සුදුසු වේ.

3. පවතින මිල ගණන් වලට අදාල වියදම් (Nominal Expenditure) සුදුසු මිල දර්ශක යොදා පරිවර්තනය කිරීමෙන් අදාල මුළුමන වියදම් (Real Expenditure) ලබා ගනී. අවකාශීය මිල දර්ශකය ගණනය කිරීම වඩා විස්තරාත්මකව කොටු අංක 01 හි දක්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා 2002 වර්ෂයට නිල දර්ශන රේඛාව ඇස්තමේන්තු කිරීමෙන් අනතුරුව කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CCPI)⁴ යොදා ගනිමින් 1990/91 හා 1995/96 සමීක්ෂණ වර්ෂ සඳහා දර්ශන රේඛා ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

නිල දර්ශන රේඛාව ගොඩ නැගීම

පෝෂණ තත්වය පදනම් කර ගත් ආධාරකය තෝරා ගැනීම පෙර සඳහන් කර ඇති පරිදි පුද්ගලයකු ලබා ගත යුතු අවම කැලරි ප්‍රමාණය පදනම් කර ගනිමින්, නිල දර්ශන රේඛාව සඳහා, පෝෂණ තත්ව ආධාරකය හඳුන්වා ඇත. තව නොයෙකුත් පෝෂණ අවශ්‍යතාවයන් (එනම් ප්‍රෝටීන, විටමින්) පැවතියද අවම කැලරි අවශ්‍යතාවයන් සැපිරීම මගින් එම අනෙකුත් අවශ්‍යතාද සැපිරෙන බව උපකල්පනය කළ හැක.

පුද්ගලයෙකු යෙදි සිටින කාර්යය, ස්ත්‍රී පුරුෂ බව හා වයස වැනි වූ කරුණු මත ඔහුගේ/ඇයගේ පෝෂණ අවශ්‍යතාවයන් වෙනස් විය හැක. තවද නිරත වන වෘත්තීය ජීවත් වන රට, ජාතිය හා දේශගුණය වැනි වූ කරුණුද පුද්ගලයකු ලබා ගත යුතු පෝෂණ ප්‍රමාණය කෙරෙහි බලපායි.

ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය, 1989 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව පුද්ගලයෙකුගේ වයස හා ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය සලකා දිනකට ලබා ගත යුතු කැලරි ප්‍රමාණය වගු අංක 01 හි දක්වා ඇත. මෙය පුද්ගලයකු ලබා ගත යුතු අවම කැලරි මට්ටම ගොඩනැගීමට පදනම් කර ගනී.

ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය - 2002 මගින් ස්ත්‍රී පුරුෂ බව හා වයස අනුව ලබා ගත් ජනගහන තොරතුරු (දත්ත) සහ වගු අංක 01 හි තොරතුරු පදනම් කර ගනිමින් ඒක පුද්ගල කැලරි අවශ්‍යතාවය පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කර ඇත.

4. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CCPI) ගණනය කිරීමට යොදා ගනුයේ කොළඹ නගරය ආවරණය කරනු ලබන මිල රැස් කිරීමේ සමීක්ෂණයක් මගිනි. එසේ වුවද ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව දැනට ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (SLCPI) නමින් රටෙහි සෑම දිස්ත්‍රික්කයක්ම අවරණය වන පරිදි මිල දර්ශකයක් ගොඩ නගමින් පවතින අතර, එය අනාගතයේදී දර්ශන රේඛාව නිගමනය සඳහා යොදා ගනු ඇත.

මුළු ජනගහනය සඳහා දිනකට ලබා ගත යුතු කැලරි ප්‍රමාණය

එක් එක් වයස් කාණ්ඩ සඳහා නිර්දේශිත කැලරි ප්‍රමාණය (වගු අංක 01) ඊට අනුරූප ස්ත්‍රී හෝ පුරුෂ ජන සංඛ්‍යාවෙන් ගුණකර, මුළු එකතුව ලබා ගැනීමෙන් මුළු ජනගහනයට අවශ්‍ය කැලරි ප්‍රමාණය ලැබේ.

වගු අංක 01: එක් දිනක් සඳහා නිර්දේශිත පෝෂණ පදාර්ථ ප්‍රමාණය - ශ්‍රී ලංකාව

වයස් කාණ්ඩය	කිලෝ කැලරි	
	පුරුෂ	ස්ත්‍රී
අවුරුදු 10 අඩු	818	818
අවුරුදු 1 - 3 දක්වා	1212	1212
අවුරුදු 4 - 6 දක්වා	1656	1656
අවුරුදු 7 - 9 දක්වා	1841	1841
අවුරුදු 10 - 12 දක්වා	2414	2238
අවුරුදු 13 - 15 දක්වා	2337	2300
අවුරුදු 16 - 19 දක්වා	2500	2200
අවුරුදු 20 - 39 දක්වා	2530	1900
අවුරුදු 40 - 49 දක්වා	2404	1805
අවුරුදු 50 - 59 දක්වා	2277	1710
අවුරුදු 60 - 69 දක්වා	2024	1520
අවුරුදු 70 හා ඊට වැඩි	1771	1330

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය
සටහන: ඉහත වයස් කාණ්ඩ ලබා ගෙන ඇත්තේ මුල් වගුවේ සාරාංශයන්ලෙසිනි.

එක් පුද්ගලයකු දිනකට ලබා ගත යුතු කැලරි ප්‍රමාණය

මුළු ජනගහනයට අවශ්‍ය වන කැලරි ප්‍රමාණය, අදාළ මුළු ජනගහනයෙන් බෙදා ඒක පුද්ගල කැලරි අවශ්‍යතාවය ලබා ගත හැක. ඉහත ආකාරයට ගණනය කිරීමෙන් 2002 වර්ෂය සඳහා එක් පුද්ගලයෙකු අවම වශයෙන් දිනකට ලබා ගත යුතු කැලරි ප්‍රමාණය, කිලෝ කැලරි 2030 වේ.

මෙම කි.කැ. 2030, පෝෂණ තත්වය පදනම් කර ගත් ආධාරකය වන අතර, මෙම අවම පෝෂණ අවශ්‍යතා පදනම සහ මූලික අවශ්‍යතා සඳහා වියදම් (Cost of Basic Needs) ක්‍රමය යොදා ගෙන නිල දර්ශන රේඛාව නිර්ණය කර ඇත.

මූලික අවශ්‍යතා සඳහා වියදම් (Cost of Basic Needs) ක්‍රමය තෝරා ගැනීම

දරිද්‍රතා රේඛාවෙහි අරමුණ නම් යහපත් ජීවන තත්වයක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වන අවම මූලික අවශ්‍යතා මොනවාදැයි හඳුනා ගැනීමයි.

මූලික අවශ්‍යතා සඳහා වියදම් ක්‍රමයේදී පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය පැසක් (Consumption Bundle) තෝරා ගන්නා අතර, එයට ආහාරපාන හා ආහාර නොවන ද්‍රව්‍යයන්ද අඩංගු විය යුතුය. තවද තෝරා ගන්නා ආහාර පරිභෝජන කොටස තුළින් අවම පෝෂණ අවශ්‍යතාවය සැපිරිය යුතුය. ඉන් පසු මෙම පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය පැස ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වන වියදම් ගණනය කළ යුතුය.

දරිද්‍රතා රේඛාව ආහාර හා ආහාර නොවන කොටස් දෙකක එකතුවක් ලෙස ලබා ගැනෙන අතර, වඩා වැදගත් කාරණය වනුයේ එහි ආහාර නොවන කොටස තීරණය කිරීමයි. එහිදී මූලික ආහාර නොවන අවශ්‍යතා මොනවාදැයි තීරණය කිරීම වඩා වැදගත් වේ.

විවිධ පර්යේෂකයන් විසින් යොදා ගෙන ඇති පිළිගත් ක්‍රමයක් මේ සඳහා අනුගමනය කළ හැක. එනම් යම් ගෘහ ඒකකයක් ආහාර පාන සඳහා කරන වියදම, පෝෂණ තත්ව පදනම් කර ගත් ආධාරකය වන කි.කැ. 2030 ලබා ගැනීම සඳහා යන වියදමට ආසන්න නම් එවැනි ගෘහ කාණ්ඩ පරිභෝජනය කරන ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය, ඉහත ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය කොටස ලෙස තීරණය කිරීමට යොදා ගත හැක.

මූලික අවශ්‍යතා සඳහා වියදම් (CBN) ක්‍රමය අනුව දරිද්‍රතා රේඛාව ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් දිළිඳු ලෙස සැලකිය හැකි ජනගහනය (යොමු කාණ්ඩය) පරිභෝජනය කරන ආහාර ද්‍රව්‍ය ගොනුව හඳුනා ගත යුතුය. ඉන්පසු එම ආහාර ගොනුව පරිභෝජනය සඳහා වැය වන වියදම තීරණය කළ යුතුය. මෙම වියදම ආහාර - දරිද්‍රතා රේඛාව ලෙස හැඳින්වේ. මෙම වියදම ගණනය කිරීමේදී එම යොමු කාණ්ඩය විසින් අදාළ භාණ්ඩ මිල දී ගැනීමට වැය කළ මිල ප්‍රමාණයන් යොදා ගැනීම කළ යුතුවේ.

5. මූලික අවශ්‍යතා සඳහා වියදම් (CBN) ක්‍රමය යොදා ගැනීම රටවල් අතර ජනප්‍රිය වෙමින් පවතින අතර, දැනට නේපාලය, බංගලාදේශය හා ඉන්දුනීසියාව වැනි රටවල් එම ක්‍රමය භාවිතා කරයි.

ආහාර - දරිද්‍රතා රේඛාව ගොඩනැගීම

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ආහාර - දරිද්‍රතා රේඛාව ගොඩනැගීමේදී පහත ක්‍රමයන් අනුගමනය කරන ලදී.

- i. ඒක පුද්ගල⁶ මුඵ මුඵ පරිභෝජන වියදම සලකා පිළිවෙලට සකස් කරන ලද ගෘහ කාණ්ඩ අතුරින් දෙවන දශමකයේ සිට හතරවන දශමකය දක්වා ඇති ගෘහ කාණ්ඩ යොමු කාණ්ඩය ලෙස තෝරා ගැනීම.
- ii. එම ගෘහ කාණ්ඩ පරිභෝජනය කළ සියලුම ආහාර පාන සලකා ඒ අතුරින් ආහාර පාන සඳහා වැය කළ මුදල, ප්‍රමාණය හා ඇස්තමේන්තු කළ කැලරි අගය යන කරුණු තුනම සඳහා තොරතුරු අඩංගු ආහාර පාන ද්‍රව්‍ය පමණක් තෝරා ගැනීම.
- iii. ඉහත තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා වැයවන මුඵ වියදමත්, ලැබෙන මුඵ කැලරි ප්‍රමාණයත් ගණනය කිරීම.
- iv. වැයවන මුඵ වියදම ලැබෙන මුඵ කැලරි ප්‍රමාණයෙන් බෙදීම මගින් කැලරි එකක් සඳහා යන වියදම ගණනය කිරීම.
- v. එක් පුද්ගලයෙකුට දිනකට කැලරි 2030 බැගින් මසකට ලබා ගත යුතු කැලරි ප්‍රමාණයට යන වියදම ආහාර - දරිද්‍රතා රේඛාව ලෙස තීරණය කිරීම.

□ **ඒ අනුව 2002 වර්ෂය සඳහා ගණනය කළ ආහාර-දරිද්‍රතා රේඛාවෙහි අගය රු. 973 කි.**

දරිද්‍රතා රේඛාවෙහි ආහාර - නොවන කොටස ගොඩනැගීම

දරිද්‍රතා රේඛාවෙහි ආහාර නොවන කොටස ගණනය කිරීම, ආහාර සඳහා වූ කොටස ගණනය කිරීම මෙන් සාපුරාණ කළ නොහැක. එයට හේතුව නම් මූලික අවශ්‍යතා ලෙස ගත

6. තේරුම් ගැනීමට හා යෙදීමට පහසු හෙයින් දරිද්‍රතා ඇස්තමේන්තු සඳහා ඒක පුද්ගල පරිභෝජන වියදම යොදා ගනී. නොයෙකුත් විශ්ලේෂණ මගින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි ඒක පුද්ගල අගයන් සැලකීම හා වැඩිහිටි තුල්‍ය ඒකක යොදා ගැනීම මගින් ගණනය කරනු ලබන ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශක (Head Count Index) අතර සැලකිය යුතු වෙනසක් දක්නට නොමැත.

යුත්තේ කුමන ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය දැයි තීරණය කිරීම අපහසු වීමයි.

මෙයට අදාළව ඇති වෙනත් විශ්ලේෂණ වලට අනුකූලව ආහාර වියදම හා ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා යන වියදම අතර සම්බන්ධතාවය සලකා ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාව නිගමනය කළ හැක. තවද මෙහිදී ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවෙහි ඉහළ මායිම් අගයක් හා පහළ මායිම් අගයක් ගණනය කරනු ලබයි.

ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ පහළ මායිම නිගමනය කිරීම

යම් ගෘහ කාණ්ඩයක ආහාර හා ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා කරන ඒක පුද්ගල මුළු වියදම, ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයට ආසන්න නම්, එවැනි ගෘහ කාණ්ඩයන්හි ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ ඒක පුද්ගල වියදම, ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ පහළ මායිම ලෙස සැලකේ.

ඉහත අර්ථ දැක්වීමට අදාළ තර්කය නම්, ඒක පුද්ගල මුළු වියදම ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයට ආසන්න වන ගෘහ කාණ්ඩයකට, ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා වැය කළ හැක්කේ ඒවා අත්‍යාවශ්‍ය නම්ම පමණක් බවත්, අත්‍යාවශ්‍ය නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා වැයකළහොත් ඔවුන්ට ලැබිය යුතු අවම කැලරි ප්‍රමාණය නොලැබී යනු ඇති බවත්ය.

ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ ඉහළ මායිම නිගමනය කිරීම

යම් ගෘහ කාණ්ඩයක ආහාර සඳහා කරන ඒක පුද්ගල වියදම, ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයට ආසන්න නම්, එවැනි ගෘහ කාණ්ඩයන්හි ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා වන ඒක පුද්ගල වියදම, ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ ඉහළ මායිම ලෙස සැලකේ.

මෙම අර්ථ දැක්වීමට අදාළ තර්කය නම්, ආහාර සඳහා කරන ඒක පුද්ගල වියදම ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයට ආසන්න වන විට ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා මුදල් වැය කළද, අවම කැලරි ප්‍රමාණය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය ආහාර මිල දී ගැනීමට එම ගෘහ කාණ්ඩ වලට හැකියාව ඇත යන්නයි.

ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ අගය සාධාරණ ලෙස ගත යුතු හෙයින් ඉහළ සහ පහළ මායිම් අගයන්හි මධ්‍යනය අගය ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ අගය ලෙස සලකනු ලබයි.

ඉහළ හා පහළ මායිම් අගයන් ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී පාරමිතික නොවන සරල ක්‍රමයක් යොදා ගනී. ඉහළ මායිම ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී යම් ගෘහ කාණ්ඩයක ආහාර සඳහා වන මුළු ඒක පුද්ගල වියදම, ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයෙන් 10% ක අඩු හෝ වැඩි සීමාවේ⁷ පිහිටයි නම් එම ගෘහ කාණ්ඩ අදාළ යොමු කාණ්ඩය ලෙස සලකා එම යොමු කාණ්ඩයෙහි ආහාර - නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා ඒක පුද්ගල වියදමෙහි මධ්‍යස්ථ අගය, ඉහළ මායිම් අගය ලෙස සැලකේ.

පහළ මායිම් අගයද ඉහත ආකාරයටම ඇස්තමේන්තු කළ හැකි වන අතර, යොදා ගන්නා යොමු කාණ්ඩය වෙනස් වේ. එනම් යම් ගෘහ කාණ්ඩයක් ඒක පුද්ගල මුළු මුළු වියදම, ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගයෙන් සියයට 10 කට අඩු හෝ වැඩි සීමාවේ පිහිටයි නම් එම ගෘහ කාණ්ඩ අදාළ යොමු කාණ්ඩය ලෙස සැලකේ.

ජාතික දුර්වලතා රේඛාව

වගු අංක 02 හි අධ්‍යයනයෙන් ලබා ගත් දුර්වලතා රේඛා දක්වා ඇත. තවද ඉහළ දුර්වලතා රේඛාව මගින් ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගය හා ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ ඉහළ මායිම් අගයේ එකතුව ද පහළ දුර්වලතා රේඛාව මගින් ආහාර දුර්වලතා රේඛාවේ අගය හා ආහාර නොවන දුර්වලතා රේඛාවේ පහළ මායිම් අගයේ එකතුව ද දැක්වේ.

7. දුර්වලතා රේඛාවට 10%ක් අඩු හා 10%ක් වැඩි අගයන් ගෙන් යුත් වියදමක් සහිත ගෘහ කාණ්ඩවල ආහාර සඳහා වියදම් වූ කොටස එනම් ආහාර වියදම් අනුපාතය (Food Ratio) 0.18ට අඩු ගෘහ කාණ්ඩ (ආහාර සඳහා වියදම් කොටස්වල විසිරීම සැලකූ විට පළවන ප්‍රතිශතයට අයත් ගෘහ කාණ්ඩ) සාමාන්‍ය ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය වලට දරන වියදම් රටාව ඉක්මවන වියදම් (Outlier) ලෙස සලකා අධ්‍යයනයේදී ඉවත් කෙරුණි. මෙහිදී ඉවත් කෙරුණු ගෘහ කාණ්ඩ සංඛ්‍යාව සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් ඉතාමත් කුඩා ප්‍රමාණයක් වේ.

වගු අංක 02: 2002 වර්ෂයේ ජාතික මිල ගණන් වලට අනුරූපීව ගොඩ නගන ලද දර්ශන රේඛාවන්හි සාරාංශය

දර්ශන රේඛාව	එක් පුද්ගලයෙක් සඳහා මසකට රුපියල්
1. ආහාර දර්ශන රේඛාව	973
2. පහළ දර්ශන රේඛාව	1267
3. ඉහළ දර්ශන රේඛාව	1579
4. නිල දර්ශන රේඛාව (2 හා 3 හි සාමාන්‍යය)	1423

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය- 2002

ජාතික නිල දර්ශන රේඛාවේ අගය ලබා ගැනීමට පහළ දර්ශන රේඛාවේ හා ඉහළ දර්ශන රේඛාවේ ගණිතමය මධ්‍යන්‍ය ලබා ගන්නා ලදී.

නිල දර්ශන රේඛාවේ අර්ථ දැක්වීම

2002 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ, මාසික ඒක පුද්ගල මුඵ මූර්ත පරිභෝජන වියදම රු. 1423 ට අඩු ගෘහ කාණ්ඩයන්හි වෙසෙන පුද්ගලයින් දර්ශනවශයෙන් පෙළෙන්නන් ලෙස හැඳින්වේ.

මෙම දර්ශන රේඛාව යොදා ගැනීමේදී පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතුය.

එනම් මෙම රේඛාව මගින්,

- කාලානුරූපීව සමාන ජීවන තත්වයන් පෙන්නිය යුතුය.
- විවිධ ප්‍රදේශවල පවතින ජීවන වියදම් වෙනස් වීමට අනුව සකස් වී තිබිය යුතුය.

කාලය අනුව හා දිස්ත්‍රික්කය අනුව සිදුවන මිල වෙනස්වීම් වලට අනුරූපීව දර්ශන රේඛාව ලබා ගැනීම

2002 වර්ෂයේ ජාතික මිල ගණන් වලට අනුව ජාතික දර්ශන රේඛාව ලබාගෙන ඇත. අනෙකුත් සමීක්ෂණ වර්ෂ සඳහා (එනම් 1990/91 හා 1995/96) එම කාලය තුළ පැවැති මිල ගණන් වලට අනුරූපීව දර්ශන රේඛා ලබා ගැනීමට කොළඹ පාරිභෝගිකයින්ගේ මිල දර්ශකය (CCPI) යොදා ගත හැක. එලෙස ලබා ගත් දර්ශන රේඛා 1990/91 හා 1995/96 වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් රු. 475 හා රු. 883 වේ. දැනට පවතින මිල ගණන් වලට අනුරූපීව 2004 මැයි මාසය සඳහා නිල දර්ශන රේඛාවේ අගය රු. 1526 කි.

මිල ගණන් වෙනස්වීම කාලය මත පමණක් නොව ප්‍රදේශය මතද රඳා පවතී. ප්‍රදේශ අනුව සිදුවන මිල වෙනස්වීම් සලකා දිස්ත්‍රික්ක අනුව දර්ශන රේඛා ඇස්තමේන්තු කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශක (Spatial Price Index) යොදා ගත හැක. (මෙය කොටු අංක 01 හි විස්තරාත්මකව දක්වා ඇත.)

කොටු අංක 1: ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශකාංක පිළියෙල කිරීම

මෙම දර්ශකාංක පිළියෙල කිරීමේදී මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝගය නම් අපක්ෂපාතී දර්ශන ඇස්තමේන්තු ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන ශාඛා ගෘහ කාණ්ඩ ගොනුව තෝරා ගැනීමයි.

"ලැස්පියර්" දර්ශකාංකය යොදා ගනිමින් හා ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණයෙන් ලබා ගත් ආහාර මිල ගණන් වලට අනුකූලව මෙම ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශකාංක පිළියෙල කරනු ලබයි.

සත්‍ය වශයෙන්ම වාර්තා වූ (Nominal) ඒක පුද්ගල පරිභෝජන අගයන් අනුව සකස් කරන ලද ගෘහ කාණ්ඩ අතරින් දැමූ 2 සිට දැමූ 4 ට අයත් ගෘහ කාණ්ඩ අදාළ යොමු කාණ්ඩය වේ.

මිල දර්ශකාංක පිළියෙල කරනුයේ යොමු ගෘහ කාණ්ඩ මුහුණ දෙන මිල ගණන් මත පදනම් කරගෙන වුවද, මුඵ ජනගහනයේම පරිභෝජන අගයන් සකස් කිරීම පිණිස එම දර්ශකාංක යොදා ගනී.

කෙසේ වුවද එය දර්ශන ඇස්තමේන්තු සඳහා බලපෑමක් නොකරයි. එයට හේතුව නම් එමගින් බලපෑමක් විය හැකි හැකියැයි සිතෙන ඉතා දිළිඳු හා ඉතා පොහොසත් ගෘහ කාණ්ඩ වල පරිභෝජන අගයන් මිල දර්ශකය හේතුවෙන් වෙනස් වුවද ඒවායේ දර්ශන තත්වය (ඉතා දිළිඳු හා ඉතා පොහොසත් බව) වෙනස් නොවීමයි.

නමුත් යොමු ගෘහ කාණ්ඩ වල පරිභෝජන අගයන් මිල දර්ශකය හේතුවෙන් වෙනස් විය හැකි අතර එමගින් දර්ශන තත්වය ද වෙනස් විය හැක. එනිසා තෝරා ගන්නා ලද යොමු ගෘහ කාණ්ඩ, මිල දර්ශකය පිළියෙල කිරීමට ඉතාමත් සුදුසු කාණ්ඩය ලෙස සැලකිය හැක.

වගු අංක : 03 ට අනුව ප්‍රාදේශීය මිල වෙනස්වීම් සලකා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට ගොඩ නගන ලද දර්ශන රේඛාවේ

අගය, ජාතික දර්ශනා රේඛාවේ අගයට වඩා වැඩිවේ. තවද එම අගය සැම සමීක්ෂණ වර්ෂයකම අනෙකුත් සැම දිස්ත්‍රික්ක දර්ශනා රේඛාවල අගයන්ට වඩා වැඩි වේ. මෙයින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ මිල ගණන් සාපේක්ෂව අධික බව අනාවරණය වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් 2002 සමීක්ෂණ වර්ෂයට අදාළ කුරුමාගල හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයන්හි දර්ශනා රේඛාවල අගයන් කොළඹට සාපේක්ෂව අවම වේ. මෙයින් පැහැදිලි වනුයේ සමාන පරිභෝජන වියදමක් දැරීමෙන්, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ජීවත් වන්නෙකුට සාපේක්ෂව කුරුමාගල හෝ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයන්හි ජීවත් වන පුද්ගලයෙකුට වඩා හොඳ ජීවන තත්වයක් ලැබිය හැකි බවය.

වග අංක 03 : දිස්ත්‍රික්ක සඳහා දර්ශනා රේඛාවන්

දිස්ත්‍රික්කය	සමීක්ෂණ වකවානුව		
	1990-91	1995-96	2002
ශ්‍රී ලංකාව	475	833	1423
කොළඹ	518	908	1537
ගම්පහ	489	875	1508
කඵතර	494	866	1523
මහනුවර	485	850	1451
මාතලේ	466	816	1395
නුවරඑළිය	494	841	1437
ගාල්ල	489	833	1466
මාතර	470	816	1395
හම්බන්තොට	470	791	1338
කුරුමාගල	456	791	1352
පුත්තලම	461	841	1423
අනුරාධපුරය	456	816	1380
පොළොන්නරුව	475	783	1366
බදුල්ල	485	850	1409
මොනරාගල	480	791	1366
රත්නපුරය	494	833	1451
කැගල්ල	466	858	1437

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය-1990/91, 1995/96 සහ 2002 සහ කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය

නිල දර්ශනා රේඛාව ආධාරයෙන් කරන ලද දර්ශනා ඇස්තමේන්තු

අදාළ නිල දර්ශනා රේඛාවන් උපයෝගී කර ගනිමින් 1990/91, 1995/96 හා 2002 වර්ෂ සඳහා ජනගහන දර්ශනා අනුපාතික (Head Count Ratio) ගණනය කළ හැක. යම් දිස්ත්‍රික්කයක ජීවත්වන, මාසික ඒක පුද්ගල මුළු පරිභෝජන වියදම, දිස්ත්‍රික්ක දර්ශනා රේඛාවේ අගයට වඩා අඩු පුද්ගලයින්

ගණන එම දිස්ත්‍රික්කයේ ජීවත්වන මුළු ජනගහනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස දැක්වීම ජනගහන දර්ශනා අනුපාතය වේ.

වග අංක 04 මගින් දිස්ත්‍රික්ක 17 සඳහා මෙම අනුපාතිකවල අගයන් දක්වා ඇත. වග අංක 05 මගින් ජාතික, නාගරික, ග්‍රාමීය හා වතු අංශ සඳහා මෙම ජනගහන දර්ශනා අනුපාතික පෙන්වා දෙනු ලබයි ⁸.

වග අංක 04: දිස්ත්‍රික්ක අනුව ජනගහන දර්ශනා අනුපාතිකය - සමීක්ෂණ වර්ෂ අනුව.

දිස්ත්‍රික්කය	1990-91(%)	1995-96 (%)	2002 (%)
ශ්‍රී ලංකාව	26.1	28.8	22.7
කොළඹ	16	12	6
ගම්පහ	15	14	11
කඵතර	32	29	20
මහනුවර	36	37	25
මාතලේ	29	42	30
නුවරඑළිය	20	32	23
ගාල්ල	30	32	26
මාතර	29	35	27
හම්බන්තොට	32	31	32
කුරුමාගල	27	26	25
පුත්තලම	22	31	31
අනුරාධපුරය	24	27	20
පොළොන්නරුව	24	20	24
බදුල්ල	31	41	37
මොනරාගල	34	56	37
රත්නපුරය	31	46	34
කැගල්ල	31	36	32

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය-1990/91, 1995/96 සහ 2002

වග අංක 05: ජාතික, නාගරික, ග්‍රාමීය හා වතු අංශ සඳහා ජනගහන දර්ශනා අනුපාතික

අංශය	සමීක්ෂණ වකවානුව		
	1990-91 (%)	1995-96 (%)	2002 (%)
ශ්‍රී ලංකාව	26.1	28.8	22.7
නාගරික	16.3	14.0	7.9
ග්‍රාමීය	29.4	30.9	24.7
වතු	20.5	38.4	30.0

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය-1990/91, 1995/96 සහ 2002

තවද වගු අංක 06 හා වගු අංක 07 මගින් දර්ශන රේඛා අනුව දිළිඳු ගෘහ කාණ්ඩවල ප්‍රතිශතය පිළිවෙලින් අංශ, පළාත් හා දිස්ත්‍රික්ක අනුව දක්වා ඇත.

වගු අංක 06: නිල දර්ශන රේඛාවට අනුව අංශ, හා පළාත් සඳහා දී ලිඳු ගෘහ කාණ්ඩ ප්‍රතිශතය

අංශය සහ පළාත	සමීක්ෂණ වකවානුව		
	1990-91 (%)	1995-96 (%)	2002 (%)
ශ්‍රී ලංකාව	21.8	24.3	19.2
අංශය			
නාගරික	12.9	11.0	6.2
ග්‍රාමීය	24.7	25.9	20.8
වතු	16.7	32.2	24.3
පළාත			
බස්නාහිර	15.6	13.0	9.2
මධ්‍යම	25.8	31.3	20.8
දකුණ	24.7	27.0	23.6
වයඹ	21.6	23.6	22.3
උතුරු මැද	20.4	20.4	18.1
ඌව	27.0	40.2	31.8
සබරගමුව	26.8	36.1	28.9

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය-1990/91, 1995/96 සහ 2002

වගු අංක 07: නිල දර්ශන රේඛාවට අනුව දිස්ත්‍රික්ක සඳහා දී ලිඳු ගෘහ කාණ්ඩ ප්‍රතිශතය

දිස්ත්‍රික්කය	සමීක්ෂණ වකවානුව		
	1990-91 (%)	1995-96 (%)	2002 (%)
ශ්‍රී ලංකාව	21.8	24.3	19.2
දිස්ත්‍රික්කය			
කොළඹ	13.1	8.8	5.0
ගම්පහ	11.7	11.3	9.2
කඵතර	27.0	24.6	17.7
මහනුවර	30.9	32.7	20.9
මාතලේ	24.3	36.8	24.5
නුවරඑළිය	15.6	25.9	18.2
ගාල්ල	25.0	25.5	21.7
මාතර	23.3	29.5	23.2
හම්බන්තොට	26.3	26.2	27.8
කුරුමෑගල	22.8	22.6	21.2
පුත්තලම	18.6	25.8	24.5

අනුරාධපුරය	20.1	21.9	17.2
පොළොන්නරුව	21.2	17.1	20.1
බදුල්ල	26.8	35.8	31.5
මොනරාගල	27.4	48.4	32.4
රත්නපුරය	26.4	40.0	30.1
කැගල්ල	27.3	31.7	27.5

මූලාශ්‍රය: ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය-1990/91, 1995/96 සහ 2002

දර්ශන රේඛාව නිශ්චය සඳහා මිට පෙර යොදාගත් අර්ථ දැක්වීම

දැනට භාවිත කරන නිල දර්ශන රේඛාව (එනම් මාසික ඒක පුද්ගල මුළු මුද්‍රිත පරිභෝජන වියදම 2002 වර්ෂය සඳහා රු.1423.00) හඳුන්වා දීමට ප්‍රථම දර්ශන රේඛාව ගොඩ නැගීම පිණිස ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව භාවිතා කරනු ලැබුයේ ආහාර මගින් ලබා ගන්නා ශක්තිය (Food energy intake) මත පදනම් වූ මූල ධර්මයකි. එය දර්ශන ඇස්තමේන්තු සඳහා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව තව දුරටත් භාවිතා කරනු නොලැබේ.

- දර්ශන රේඛාව අනුව සංසන්දනය කිරීම සඳහා පරිභෝජන වියදම් ආකාර දෙකකින් සකස් කෙරේ.
 - ප්‍රාදේශීය මිල ගණන් වලට අනුකූලව, දර්ශන රේඛාව සහ පරිභෝජන වියදම් යන දෙකම නිශ්චය කිරීම.
 - ජාතික මිල ගණන් අනුව, දර්ශන රේඛාව සහ පරිභෝජන වියදම් යන දෙකම නිශ්චය කිරීම.
- වගු අංක 4හි දැක්වෙන දිස්ත්‍රික්ක අනුව ජනගහන දර්ශන දර්ශක පිළියෙල කිරීම සඳහා පළවන ක්‍රමය යොදා ගනී. වගු අංක 3හි දක්වා ඇති දිස්ත්‍රික්ක දර්ශන රේඛා හා පවතින මිල ගණන් වලට අනුකූල පරිභෝජන වියදම් (Nominal Expenditure) සැලකිල්ලට ගෙන දිස්ත්‍රික්ක සඳහා ජනගහන දර්ශන අනුපාත ගණනය කර ඇත.
- වගු අංක 5හි අංශ අනුව ජනගහන දර්ශන අනුපාත ගණනය කර ඇත්තේ දෙවන ක්‍රමය උපයෝගී කර ගෙනය. එයට හේතුව නම් ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශකය ආධාරයෙන් දිස්ත්‍රික්ක අතර මිල වෙනස්වීම් සඳහා ජාතික දර්ශන රේඛාව සැකසිය හැකි වුවත් අංශ අතර මිල වෙනස්වීම් ඒ ආධාරයෙන් කළ නොහැකි වීමයි.